

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Méltó életet mindenkinek: A szegénység felszámolása és a világ fenntartható jövőjének biztosítása

(COM(2013) 92 final)

(2013/C 271/28)

Előadó: **Evelyne PICHENOT**

2013. március 18-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Méltó életet mindenkinek: A szegénység felszámolása és a világ fenntartható jövőjének biztosítása

COM(2013) 92 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Külkapcsolatok” szekció 2013. április 25-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2013. május 22–23-án/én tartott, 490. plenáris ülésén (a 2013. május 23-i ülésnapon) 103 szavazattal, ellenszavazat nélkül, 6 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A millenniumi fejlesztési célok és a fenntartható fejlesztési célok folyamatainak összehangolása a 2015 utáni időszakra vonatkozó keretben

1.1.1 **Történelme során első alkalommal** állnak az emberiség rendelkezésére azok az ismeretek, források és technikák, amelyek segítségével 2030-ra felszámolhatja a szegénységet az egész világban. Ez rendkívüli reményt jelent több mint egymilliárd ember számára, akik továbbra is mélyszegénységben élnek. Szintén első alkalommal, az államokat kötelezni fogják arra, hogy 2050-re megfelelőbb módon kezeljék, védelmezzék és a következő generációkkal megosszák bolygónk korlátozott mértékben rendelkezésre álló természeti erőforrásait.

1.1.2 A 2013 szeptemberében az ENSZ keretében kezdődő tárgyalások lényege, hogy meghatározzák a fenntartható fejlődési célok egyetemes definícióját, hogy hosszú távra össze lehessen hangolni a szegénység elleni küzdelmet, a fenntartható termelést és fogyasztást, valamint a természeti források megőrzését. Ennek a folyamatnak inkluzívnak és összehangoltnak kell lennie annak érdekében, hogy egybe tudja foglalni a millenniumi fejlesztési célok 2015-re tervezett felülvizsgálatát. A civil társadalmi szereplők, a nemzetközi intézmények és az ENSZ tagállamai már most lépéseket tesznek ennek a nemzetközi tárgyalásnak az előkészítésére és nyomon követésére. Az EGSZB a Rio+20 konferenciától ⁽¹⁾ kezdve bekapcsolódott ebbe a vitafolyamatba, hogy hozzájáruljon a civil társadalom által ezen kihívásokkal szemben játszott szerep meghatározásához. 2015-ig, további véleményeken ⁽²⁾ és kezdeményezéseken keresztül, folytatni fogja ez irányú lépéseit.

1.1.3 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság azon megközelítésével, hogy a „*Méltó életet mindenkinek: A szegénység*

felszámolása és a világ fenntartható jövőjének biztosítása” című közlemény révén európai vitát kezdeményez annak a jelentőségéről, hogy összekapcsolják a millenniumi fejlesztési célok és a fenntartható fejlesztési célok folyamatait, valamint hogy **felelősséggel ruházzák fel** az államokat. Ugyanakkor még ha meg is figyelhető, hogy a millenniumi célok előrelépéseket jelentettek a szociális célkitűzések területén, korai lenne pontosítani a környezetvédelmi célkitűzéseket és felvázolni azokat a gazdasági célkitűzéseket, amelyek a világ minden országa számára elfogadhatóak. Az EGSZB szerint a **méltányos, egyszerű és hatékony válaszok megtalálásához** először tisztábban kell látni, hogy miként hat egymásra a **fenntartható fejlődésnek e három tényezője**.

1.2 Egy összehangolt és inkluzív folyamatra vonatkozó ajánlások

1.2.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az európai bizottsági közlemény az ENSZ Közgyűlésére szóló európai közös álláspont kidolgozásának időszakában **jelentős mérföldkő** az intézményekben és a tagállamokban folytatott **vitákhoz**. Az EGSZB üdvözli a Környezetvédelmi Főigazgatóság és a DEVCO Főigazgatóság ⁽³⁾ **közös munkáját** a közlemény előkészítése során, amely következetes megközelítésről tanúskodik, és az Európai Külügyi Szolgálat biztonsági kérdésekben való hozzájárulását is magában foglalja. Kívánatosnak tartotta volna ugyanakkor, hogy a kereskedelmi és a mezőgazdasági politikát nagyobb mértékben integrálják a közleménybe. Az EGSZB különösen az Európai Tanácson belüli összehangolt munkát üdvözli, és arra bátorítja a Tanácsot, hogy a Külügyek Tanácsának 2013 májusában/júniusában tartandó ülésére dolgozzon ki egy **egységes, következtetéseket tartalmazó dokumentumot**.

1.2.2 Az EGSZB szerint ennek az **egységes és átfogó**, minden országra alkalmazandó célkitűzéseket tartalmazó **keretnek** a meghatározását széles körű belső konszenzusnak

⁽¹⁾ Az EGSZB 2012. februári konferenciája: „Vállalj felelősséget, válj fenntarthatóvá! Az európai civil társadalom a Rio+20 felé vezető úton”.

⁽²⁾ Az EGSZB véleménye: „Rio+20: Mérleg és kilátások” (kiegészítő vélemény), HL C 44., 2013.2.15., 64–67. o.

⁽³⁾ Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóság – EuropeAid.

kell kísérnie, mielőtt azt a nemzetközi közösség többi partner-országa elé terjesztenék, hogy meggyőzzék őket az egyenlő bánásmód fontosságáról, különösen a legszegényebb országok, és a **mintegy száz közepes jövedelmű ország – köztük a feltörekvő országok**, amelyek immáron döntő szerepet játszanak a nemzetközi tárgyalásokban – vonatkozásában. Az EGSZB a tárgyalás összetettsége miatt tekint **mérföldkőként** az európai álláspontra **ebben a diplomáciai folyamatban**, amely túllép a fejlett országok és a fejlődő országok közötti különbségtételén.

1.2.3 Az EGSZB emellett emel szót, hogy az EU a nemzetközi szinten, ideértve az ENSZ tagállamainak a hálózatát is, adjon hangot véleményének **a millenniumi fejlesztési célok és a fenntartható fejlesztési célok konvergenciakerete alapján**. Minden országnak **nemzeti, inkluzív fejlesztési stratégiát** kell kidolgozni, amelybe bevonja a civil társadalmat, és amely figyelembe veszi az ország kiindulási helyzetét, hozzájárulva ezzel a közös fenntartható fejlesztési célkitűzések eléréséhez. Az EGSZB szerint ez a **globális jegyzékben** szereplő nemzeti vállalások értékelésének és nyomon követésének folyamatait fogja beindítani, amely a GDP-t kiegészítő statisztikai eszközök szükséges javításával fog párosulni.

1.2.4 Az Európai Unió rendelkezik azokkal az értékekkel, a konszenzus kialakítására vonatkozó gyakorlattal és más előnyökkel, amelyek segítségével – a politikai akarat megléte esetén – határozottan elkötelezheti magát a fenntartható fejlődés irányába történő váltás mellett, és erre nemzetközi partnereit is rá tudja bírni. Az Európai Unió továbbra is rendkívül fontos **irányadó** szerepet tölt be a környezetvédelmi politikák, az emberi jogok tiszteletben tartása, a területi kohéziót szolgáló belső átcsoportosítások, vagy a szociális védelemhez kapcsolódó újra felosztás területén, mint ahogy azt ennek a közleménynek a nagyon fontos **mellékletében** szereplő konkrét vállalások is részletezik. A melléklet emellett felvázolja a Rio+20 célok európai és nemzetközi szintű nyomon követésének keretét.

1.2.5 A fenntartható fejlődési célok egyetemes célkitűzéseként lettek meghatározva, ezért le kell bontani őket európai politikákra és a tagállamok nemzeti reformprogramjaira. Az EGSZB azt ajánlja, hogy foglalják bele ezt az aspektust **az Európa 2020 stratégia félidei felülvizsgálatának előkészítésébe, a Rio+20 célok nyomon követésének megfelelően**. Az európai szemeszter zöldebbé tételétől⁽⁴⁾ új impulzusokat várnak. Az EGSZB szerint ez azt vonja maga után, hogy az Európa 2020 stratégiának össze kell olvadnia a **fenntartható fejlődési stratégiával**, és hogy figyelembe kell venni az európai gazdasági és pénzügyi unióhoz szorosan kapcsolódó **szociális unió** lehetőségét⁽⁵⁾.

1.2.6 Az új fenntartható fejlődési célok egyik jellegzetessége az, hogy egyetemesnek szánták őket, azaz minden országra

vonatkoznuk kell, és figyelembe kell venniük bolygónk korlátait. Tekintettel arra, hogy a termőföld, az ivóvíz, az erdők és földünk más természeti erőforrásai végesek, a fenntartható fejlődési célok között szerepelnie kell ezen erőforrások hatékonyabb hasznosításának és igazságosabb elosztásának. Hasonlóképpen méltányos alapú célokat is meg kell állapítani az üvegházhatásúgáz-kibocsátásokkal és más szennyezési formákkal kapcsolatos terhek csökkentésére. Mennyiségi célokat és konkrét ütemtervet is meg kell határozni a fenntarthatóbb termelési és fogyasztási módokra való átállás rég elfogadott átfogó célkitűzésének teljesítéséhez. Ha nem sikerül világszerte megvalósítani a fenntarthatóbb globális gazdaságra való átállást, a fejlődő országok számára lehetetlennek bizonyulhat a millenniumi típusú fejlesztési célok teljesítése, mivel jelenleg egyes hagyományos fejlesztési célok terén az előrelépést gyakran ellehetetleníti a szűkös erőforrások, az éghajlatváltozás és a különféle szennyezési formák jelentette globális problémák fokozódása.

1.2.7 A természeti erőforrások túlfogyasztásának, pazarlásának és kimerítésének, valamint a szennyezésnek az oroszlánrészéért a fejlett és a feltörekvő országok a felelősek. A fenntarthatóbb fogyasztási és termelési módokkal kapcsolatos fenntartható fejlesztési célok tehát elsősorban rájuk vonatkoznak, és a helyzet javítása érdekében nagy követelményt és kihívást támasztó célokat kell kitűzniük az elkövetkező 15 évre. Az Európai Unió mindig is aktív volt ezen a téren, és vezető szerepet kell vállalnia a fejlett világ számára megfelelő célok meghatározásában.

1.3 A civil társadalmak előtt nyitott részvételi folyamatra vonatkozó ajánlások

1.3.1 Az EGSZB rámutat arra, hogy az idézett vélemények alapján levezethető az ajánlások **lényege**, amely **a civil társadalom** következő területeken kifejtett **szerepére** vonatkozik: a **jó kormányzás**, az új gazdasági modelltől való átállásban nyújtott támogatás, a legszegényebbek és a legsérülékenyebbek védelme, kísérő intézkedések a munkavállalók számára a szerkezetátalakítások során, valamint az éghajlat felmelegedése elleni küzdelemnek és a bolygónk forrásai korlátainak a figyelembevétele. Ezen túlmenően az EGSZB úgy véli, hogy egy önálló és szilárd civil társadalom és a függetlenségét szavatoló **jogi rendszer** együtt adják a demokratizálódás és a jogállamiság alapkövét, és hozzájárulnak a beruházásokhoz és a fenntartható növekedéshez szükséges stabilitáshoz⁽⁶⁾.

1.3.2 Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy **a folyamat minden szakaszába** vonják be **a civil társadalmat** – a kidolgozástól és a végrehajtástól a nyomon követésig –, különösen a fenntartható fejlődési célokhoz kapcsolódóan, amelyek kidolgozási folyamatába eddig nem lettek megfelelő mértékben bevonva. E helyzetet 2013-ban és 2014-ben minden bizonnyal javítani fognak a nemzeti viták,

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleménye: „Zöld gazdaság – A fenntartható fejlődés előmozdítása 2013-ban, Európában” (Lásd e Hivatalos Lap 18 oldalát).

⁽⁵⁾ Az EGSZB véleménye: „A gazdasági és monetáris unió társadalmi dimenziója”. (Lásd e Hivatalos Lap 1 oldalát).

⁽⁶⁾ Az EGSZB véleménye: Egy átfogó európai nemzetközi beruházási politika felé, előadó: Jonathan PEEL, HL C 318., 2011.10.29., 150–154. o.

beleértve azokat is, amelyeket a gazdasági és szociális és környezeti tanácsokon és/vagy a fenntartható fejlődési tanácsokon belül folytatnak le a civil társadalom valamennyi szereplőjének a bevonásával, valamint azokat a vitákat, amelyeket az európai és a partnerországokban tevékenykedő civil társadalmak részvételével folytatnak le. E munkáknak illeszkedniük kell az **együttműködés és a fenntartható fejlődés európai évének (2015)** az előkészítésébe is, hogy közösen tudjuk megrajzolni a jövőbeli világról alkotott elképzelésünket, és hogy újra kedvet adjunk a polgároknak az Európán kívüli fellépésekhez (7). Ezt az európai évet illetően az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy mozgósítson elegendő erőforrást a civil társadalom aktív szerepvállalásának garantálásához, elsősorban a már létező és a szóban forgó európai év partnerei által vezetett projektek támogatásához, végül pedig az EGSZB jelen véleményében szereplő témákról szóló mélyreható viták ösztönzéséhez.

1.3.3 A civil társadalmaknak feladatuk, hogy a nemzeti politikai döntéshozókkal és a nemzetközi diplomákkal szemben **kiálljanak egy alternatív gazdasági modell mellett**, arra összpontosítva, hogy a gazdasági tevékenységek szintjét leválasszák az emberi fejlődés és a környezeti hatások szintjéről. Az EGSZB azt ajánlja, hogy osszák meg a partnerországok és régiók civil társadalmaival az ismereteket és a tanulságokat, különösen a 2015-ös tematikus év során. A cserék terén az EGSZB gyümölcsöző tapasztalatokkal rendelkezik.

1.3.4 Az EGSZB felkéri a civil társadalmi szervezeteket, hogy vegyenek részt a nemzetközi, nemzeti és tematikus **konzultációkban** – különösen az UNDP és az UNEP által a környezeti fenntarthatóság témájában most elindított folyamatokban (elérhető a következő címen: www.worldwewant2015.org/sustainability) –, valamint hogy ismerkedjenek meg azok eredményeivel.

1.3.5 Az EGSZB azt javasolja, hogy a 2015 utáni menetrend szisztematikusabban támaszkodjon a civil társadalmi szervezetek részvételével készített hatástanulmányokra és **nyomon követésekre** (például az emberi jogokkal, az ökoszisztémával vagy a munkafeltételekkel kapcsolatban). **A szociális partnerek közötti szociális párbeszéd integrációja** – amely az emberi jogok munkahelyen történő tiszteltetésben tartásának egyik jelzője – szintén lényeges eszköze a millenniumi fejlesztési célok és a fenntartható fejlesztési célok végrehajtásának, nyomon követésének és értékelésének.

1.3.6 A civil társadalomra jelentős feladat vár a **tervezés, a nyomon követés** és az **értékelés** során. Az európai civil társadalomnak megfelelő információkkal kell rendelkeznie ahhoz, hogy képes legyen a felügyeleti mechanizmusokon keresztül fellépni az európai politikák belső koherenciáját illetően a fejlődés érdekében, amely elv szerepel a Lisszaboni Szerződésben. Az EGSZB javasolja, hogy a civil társadalmat vonják be a GDP melletti kiegészítő mutatók megválasztásába, a korrupció elleni küzdelembé, a békefolyamathoz kapcsolódó tárgyalásokba

és a nemzeti stratégiai tervek kidolgozásába, valamint hogy értékeljék a pragmatikus módon megjelenő szociális innovációkat.

1.3.7 Annak érdekében, hogy megerősítsék Európa vezető szerepét a gazdasági modellváltásban, az EGSZB olyan **konzultációs fórum** (8) létrehozását javasolja, amely számos résztvevőt tömörít, és amelynek feladata a fenntartható termelés és fogyasztás ösztönzése lenne az EU-ban. Elengedhetetlen, hogy minden szakterületen meghatározzuk a közösen megtárgyalt átmenet lépcsőit, az egyes ágazatok, vállalkozások, területek és érintett munkavállalók számára bevezetendő kísérő intézkedésekkel együtt.

1.3.8 Az EGSZB azt ajánlja, hogy e jövőbeli menetrend végrehajtása során olyan megközelítést alkalmazzanak, amely a szereplők közötti partnerségek megerősítésén, például a nemek közötti egyenlőség elérése mellett kötelezettségvállaláson alapul. Ösztönözni lehetne a **szereplők célirányos, megállapodáson/szabadon vállalt partnerségen alapuló együttműködéseit**, amelyek vállalásai minden területi szintre kiterjednének. Ilyenek például a magán-, állami vagy egyesületi szereplők közötti szinergiák eredményeként születő kezdeményezések, amikor e szereplők közösen elkötelezik magukat egy adott területen vagy városban egy konkrét célkitűzés elérése mellett. Ezek az innovatív megközelítések elengedhetetlenek a **szegénység többdimenziós jellegének** figyelembevétele érdekében. Ilyen megállapodásokat az Észak pénzügyi támogatását élvező Dél-Dél együttműködések keretében is lehetne alkalmazni.

1.4 A 2015 utáni menetrendre vonatkozó perspektívákról szóló ajánlások

1.4.1 A 2015 utáni időszakra szóló menetrend a segélyezést és a nemzetközi együttműködést meghaladó paradigmaváltást jelképezi. Olyan folyamatként kell megalkotni, amelynek célja, hogy minden ország szerepet vállaljon **az inkluzív és környezetbarát gazdasági modellre való áttérésben** és pályájuknak a szén-dioxid-mentesített gazdaság felé történő elmozdításában. Az EGSZB egyetért a közlemény elemzésével, amely úgy ítéli meg, hogy „*nélkülözhetetlen a fenntartható fogyasztási és termelési minták, valamint erőforrás-hatékonyság – különösen az alacsony kibocsátású energiarendszerek – révén megvalósuló inkluzív zöld gazdaság irányába tett előrelépés*”.

1.4.2 **A pénzügyi, gazdasági és bevándorlási politika közötti összhang.** A gazdasági szempontokon túlmenően elengedhetetlen, hogy az **összhang** elvének fenntartása mellett hajtsák végre az olyan politikákat is, amelyek jelentős hatással vannak a fenntartható fejlődés felé történő elmozdulásra, mint például a szén-dioxid-kibocsátás megadóztatása és valamennyi, az éghajlatváltozás mérséklésére vonatkozó ösztönző intézkedés, az időszakos vagy körkörös, szegény országokból kiinduló migrációt támogató eszköz, a fejlődő országokba irányuló fegyverreladások szigorú ellenőrzése, valamint a pénzmosás csökkentését és az adókerülés felszámolását célzó pénzügyi szabályozás.

(7) Nemzetközi szinten a „Beyond 2015” elnevezésű szervezet egy fejlesztési egyesületeket összefogó platform, amelynek figyelemfelkeltő kampánya e vita kihívásaira vonatkozik, és amely a hozzájárulásokat a következő oldalon gyűjti: www.beyond2015.org

(8) Az EGSZB feltáró véleménye: „A fenntartható termelés és fogyasztás ösztönzése az EU-ban”, előadó: An LE NOUAIL MARLIÈRE, HL C 191., 2012.6.29., 6–10. o.

1.4.3 A fenntartható fejlődési célkitűzések kidolgozása során figyelembe kell venni az egyéni és a kollektív fejlődés között húzódó **feszültségeket**, valamint a világ környezeti egyensúlyának a megőrzéséhez kapcsolódó kérdéseket. Az EGSZB szerint e feszültségek feloldásának és a fenntartható fejlődés három dimenziója közötti egyensúly megtalálásának előfeltétele a szuverén államokból álló nemzetközi közösség **világszintű közpolitikai által kezelt globális közjavak** megőrzése. Ez a jövőbeli menetrend előtt álló nagy kihívás.

1.4.4 **A 2015 utáni egyik legnagyobb kihívásként** meghatározott globális közjavak tematikájához **a nemzetközi intézmények** és a globális politikák **nagyobb koherenciájára** van szükség. Ebben az Európai Uniónak is együtt kell működnie. Az EGSZB különböző véleményeiben felvázolt néhány válaszlehetőséget a globális közjavak figyelembevételére, mint például az élelmiszerbiztonság⁽⁹⁾, a szociális védelmi minimum, a kereskedelem és a befektetések többoldalú szabályozása, az éghajlat és a biológiai sokféleség védelme.

1.4.5 Az EGSZB sajnálattal állapítja meg, hogy az Európai Bizottság „Méltó életet mindenkinek” című közleményében csak mellesleg tesz említést erről a politikáról, és úgy véli, hogy a finanszírozási forrásokról szóló, 2013 közepére tervezett következő közleménynek foglalkoznia kell ezzel a kérdéssel, hogy **megfelelő finanszírozási forrásokkal** lássák el ezt a politikát. A hivatalos fejlesztési segélyeket továbbra is a szegénység elleni küzdelemre kell szánni. A 2013-ban egyelőre tizenegy ország részvételével elindítandó európai pénzügyi tranzakciós adóval kapcsolatos konzultációs folyamatot jelentős részben a világ különböző részeiből érkező észrevételeknek kellene szentelni.

1.4.6 A fenntartható fejlesztési célok meghatározására vonatkozó nemzetközi megállapodásra való várakozás semmilyen esetben sem igazolhatja, hogy megváltoztassuk vagy csökkentjük a fejlődő országokkal szemben vállalt pénzügyi támogatás mértékét. Az EGSZB rendkívül aggasztónak találja, hogy amennyiben 2015-ig nem születik megállapodás, fennáll a fejlesztési segélyek megszüntetésének a veszélye. A kockázat csökkentése érdekében javasolja, hogy a **felülvizsgált millenniumi fejlesztési célokhoz** kötelezően elegendő finanszírozást biztosítsanak⁽¹⁰⁾. A jelenlegi nehéz költségvetési időszak ellenére az EGSZB arra kéri az Uniót és a tagállamokat, hogy tartsák fenn vállalásaikat, és tegyék meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy az új szakaszba lépve **átlagosan elérjék a 0,7 %-os célt**.

1.4.7 A millenniumi célkitűzések frissítésre és az új kihívásokhoz való kiigazításra szorulnak, amelynek során figyelembe kell venni az eredményeket és a gyakorlati tanulságokat. Az EGSZB szerint legalább három új tematikával kellene az

eddigieket kibővíteni: ezek **az energiához való hozzáférés mindenki számára**⁽¹¹⁾, **az élelmiszerhez és a vízhez való jog, valamint a szociális védelmi minimum**⁽¹²⁾. Ezen túlmenően a 2006-os felülvizsgálat során integrált elemeket, a **méltányos munkát** prioritásként meg kell erősíteni, a **mezőgazdasági fejlődést** pedig vissza kell helyezni a szegénység elleni küzdelem középpontjába.

Emellett a két menetrend egybefűzése – a szóban forgó felülvizsgálatból kiindulva – adhatná a jövőbeli átfogó menetrend első szakaszát. El kell ismerni, hogy jelenleg az „ideális” menetrendre vonatkozó ambíció és a valós „lehetőségek” között feszültség és bizonytalanság húzódik.

1.4.8 Az EGSZB azt javasolja, hogy a millenniumi fejlesztési célok ezen felülvizsgálata során dolgozzanak ki a **fejlesztésre vonatkozóan egy konkrét megközelítést a törekény helyzetű vagy konfliktusok által sújtott országok számára**, és helyezték az intézményi keret reformját az őket célzó elsődleges célkitűzések középpontjába, hogy mielőbb kormányzati intézkedések szülessenek, amelyek célja a **biztonság és a polgárközeli igazságszolgáltatás**.

2. A millenniumi célok tanulságainak a levonása

2.1 **A Millenniumi Nyilatkozat érvénye.** Továbbra is megőrzi politikai és jelképes értékét ez a nyilatkozat, amelynek valamennyi ország – szegény és gazdag egyaránt – részese, és amely **mintegy paktumként rögzíti a 2015 utáni vállalásokat**. Fontos, hogy a jövőbeli menetrendben is megőrizze alapvető jellegét, és rányomja bélyegét azokra a nagy kihívásokra és alapvető értékekre, amelyeknek a 21. századi nemzetközi kapcsolatok alapját kell képezniük: béke, biztonság és leszerelés, a közös környezetünk védelme, emberi jogok, demokrácia és jó kormányzás, a sebezhető csoportok védelme és Afrika sajátos szükségleteinek a biztosítása, valamint a fejlődéshez való jog és annak a szükségessége, hogy a fejlődést elősegítő környezetet teremtsünk. Az 1992-es Riói nyilatkozatot követően a fenntartható fejlődés különböző dimenziói ebben a nyilatkozatban már egyértelműen össze kapcsolódtak.

2.2 Az egyszerűen és érthetően megfogalmazott millenniumi fejlesztési célok a **mérsékelt eredmények** ellenére hozzájárultak a figyelemfelkeltéshez és a fejlett országok közvéleményének a mobilizálásához. Az azonban még kevésbé világos, hogy a közvéleménynek ez a támogatása megnyilvánul-e a fejlesztési segély növelésében, a korrupció elleni hatékony küzdelemben, a legnagyobb fejlődési lemaradással küzdő országok felé mutató irányváltásban, valamint hogy a megközelítés igazodik-e a háborúk vagy belső konfliktusok által gyengített országok helyzetéhez.

⁽⁹⁾ Az EGSZB véleménye: Kereskedelem és élelmiszerbiztonság, előadó: Mario CAMPLI, társelőadó: Jonathan PEEL, HL C 255., 2010.9.22., 1–9. o.

⁽¹⁰⁾ Európai jelentés a 2013. évi fejlődésről. „2015 után: globális cselekvés az inkluzív és fenntartható jövő érdekében”.

⁽¹¹⁾ Az EGSZB véleménye: „Az uniós energiaszigetek összekapcsolása: növekedés, versenyképesség, szolidaritás és fenntarthatóság az EU belső energiapiacán”, előadó: Pierre-Jean Coulon, HL C 44., 2013.2.15., 9–15. o.

⁽¹²⁾ Az EGSZB véleménye: „Szociális védelem a fejlesztési politikában”, HL C 161., 2013.6.6., 82–86. o.

2.3 Területek, egyenlőtlenségek és szegénység. A szegénységi mutatóra vonatkozóan az EGSZB fenntartásainak ad hangot annak kapcsán, hogy a napi 1,25 \$-nál alacsonyabb jövedelmi mutatót használják a mélyszegénység csökkenésének megítélésére, valamint hogy nemzeti átlagokat számolnak. Ezek az eszközök elfedik a nemzeti társadalmakban létező és mélyen gyökerező, **belső egyenlőtlenségeket** és az egyes **területek közötti különbségeket**, amelyek különösen hátrányosak a vidéki területeken élőkre nézve, akik számára ugyanakkor lehetővé kellene tenni a vidéken maradást, valamint hogy **vidékfejlesztés** révén be tudják fogadni a következő évtizedek demográfiai növekedésének egy részét. Másrészt a **helytelenül irányított urbanizáció** fokozza és táplálja a növekvő városi szegénységet, valamint szükségessé teszi jobb minőségű elemzések elvégzését.

2.4 A nemek közötti egyenlőség továbbra is mindenféle változás alapvető feltétele⁽¹³⁾, nem csupán azért, mert a nők helyzetén javít, hanem azért is, mert a nők megkülönböztetése minden más egyenlőség alapja és azok következményeit súlyosbítja. A megkülönböztetésmentességre adott válaszok, vagyis a **nők jogai** alapvető fontosságúak a társadalmi átmenetekhez. A nők békéhez, fejlődéshez, gazdasági tevékenységekhez és a biztonsághoz való hozzájárulása a jövőbeli menetrend fő erősségévé válhat. Ezeket az értékeket mindenkinek, férfiaknak és nőknek egyaránt el kell ismerniük.

2.5 Számszerűsíthető eredmények és módszertani eszközök. Az aktualizált menetrendet megfelelő célkitűzésekre és előrehaladási mutatókra kell bontani. A millenniumi fejlesztési célok rendszeresen megjelenő nyomonkövetési jelentései nyilvánvalóvá tették az elért fontos eredményeket és a hiányságokat. **Az értékelések minősége meghatározó e** célkitűzésekben alapuló **igazgatási módszer számára**. A jövőbeli menetrendhez javítani és harmonizálni kell a nemzeti statisztikai rendszereket, különös tekintettel a nemekhez kapcsolódó és a fogyasztókkal élő személyekre vonatkozó adatokra. Ehhez javítani kell a népszámlálást és **minőségi felméréseket** kell végezni, különösen az oktatás területén.

2.6 A GDP-n túl. A 2015. utáni időszakra szóló menetrend esetében a fenntartható fejlődésre vonatkozó és a jólétet definiáló mutatóknak⁽¹⁴⁾ inkább **korlátozott számú gazdasági, társadalmi és környezeti mutatóból** kellene állniuk, mint egy egyetlen összesített mutatóból. Nemzeti szinten más mutatókat is hozzá lehet rendelni a GDP-hez, ahogy azt teszik a legkevésbé fejlett országok meghatározása esetében. Ebbe beletartoznak az emberi erőforrás hátrányának és a gazdasági sebezhetőségnek a kritériumai vagy a humán fejlettségi mutató, és nem régóta az egyenlőtlenségekre vonatkozó mutató, amelyet az UNDP dolgozott ki.

A gazdasági politika, a jólét és a társadalmi haladás közötti szakadék áthidalása érdekében a **GDP mellett kiegészítő mutatókra** kell támaszkodni. Egy új megközelítés szerint fel kell vázolni a haladás egyes elemeit, a nemzeti számviteli rendszereken belül figyelembe kell venni a szociális és környezeti

dimenziókat is, összetett mutatókat kell alkalmazni, és meg kell határozni a főbb mutatókat. Hiányzó elem továbbra is azonban **olyan hatékonysági és elszámoltathatósági eszközök kifejlesztése**, amelyek a politikai és költségvetési választásoknak a mutatók teljesítményével való összeegyeztetéséhez szükségesek. A jólét és a haladás mérése nem csupán technikai kérdés. A „jólét” fogalmának értelmezése önmagában is felfedi egy társadalom kollektív preferenciáit és alapvető értékeit. Ahhoz, hogy ki lehessen választani a mutatókat, az egyetemi tanulmányokhoz polgárokat és civil társadalmi szervezeteket kell hozzárendelni, hogy meghatározzák a mutatókat és azok alkalmazását.

2.7 Az állami hatóságok, a központi kormányok és a helyi önkormányzatok feladata, hogy biztosítsák **az alapvető szociális védelem alapelveinek** teljesülését, hogy az emberek meg tudjanak birkózni a mindennapi élet legfőbb kockázataival, különösen az egészségügy és a fogyatékosok, a nyugdíjasok és a munkanélküliség területén. A civil társadalmi szervezetek (szakszervezetek, nem kormányzati szervezetek, alapítványok, biztosító egyesületek, szövetkezetek, kkv-k, családi vagy fogyasztóvédelmi szövetségek) szerződhetnek az állami hatóságokkal annak érdekében, hogy meghatározó szerepet töltsenek be a szolgálatok megtervezésében, nyomon követésében, biztosításában, és hogy állami támogatásban részesüljenek, különösen a legkevésbé fejlett országok esetében.

3. Emberi jogok, a civil társadalmi részvétel, demokratizálódás és megállapodáson alapuló együttműködés/a szereplők közötti partnerség a 2015. utáni menetrend középpontjában

3.1 Demokratizálódás és emberi jogok – az inkluzív társadalmak és fenntartható gazdaságok irányába mutató átmenet alapelemei. Továbbra is a demokratizálódási törekvések folyamatos támogatása a legjobb útja a nyitott, átlátható és a polgárainak számot adó, nyitott társadalmak kialakulásának. A 21. század nyitott társadalmában a jelentős változtatások megvalósíthatatlanok **az érintett szereplők részvétele, adaptációja, támogatása és együttes felelősségvállalása** nélkül. A demokrácia és az emberi jogok előmozdításának finanszírozási eszköze, valamint a civil társadalomnak a fejlődésben játszott szerepéről szóló közlemény keretében az EGSZB üdvözli, hogy növekvő figyelmet szentelnek a független civil társadalom létrejöttének,⁽¹⁵⁾ és hogy lehetővé teszik ezáltal a **korruptió elleni küzdelmet – a korruptió forrásától függetlenül** –, a polgárokkal szembeni beszámolási kötelezettséget, a gazdasági szereplőknek a hatástanulmányokba és a kereskedelmi megállapodások nyomon követésébe történő bevonását, a női jogok védelmezői reagálóképességének megerősítését, és a környezetvédők támogatását.

3.2 Átláthatóság és a partnerországok elszámolási kötelezettsége, a jövőbeli menetrend alapjai. A millenniumi fejlesztési célok, majd később a **hatékony segítségnyújtásra** irányuló menetrend (Párizsi elvek, Accra, Busan) mind hozzájárultak a partnerországok elszámolási kötelezettségének a

⁽¹³⁾ A nemek közötti egyenlőség az EU 2010–2015 közötti időszakra szóló fejlesztési politikájában.

⁽¹⁴⁾ Az EGSZB véleménye: „A GDP-n innen és túl – a civil társadalom bevonása a kiegészítő mutatók kidolgozásának folyamatába”, előadó: Stefano PALMIERI, HL C 181., 2012.6.21., 14–20. o.

⁽¹⁵⁾ Az EGSZB véleménye: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a demokrácia és az emberi jogok világszintű előmozdítása finanszírozási eszközének létrehozásáról”, előadó: Giuseppe Antonio Maria IULIANO, HL C 11., 2013.1.15., 81–83. o.

megerősítéséhez és a törekeny helyzetű államok különleges helyzetének a figyelembevételéhez. A jövőbeli menetretnak azonban az együttműködés jelentősebb hibáinak az orvoslása érdekében lehetővé kell tennie a támogatást élvező országok számára, hogy a támogatást nyújtó országokkal egyenrangú szereplők legyenek. Főként **a belső konfliktusok vagy a háború által jellemzett helyzeteket, és a természeti katasztrófák következményeként kialakult sérülékenységet** kell különös módon figyelembe venni, és **konkrét válaszokat** kell kidolgozni ezen országok számára az előzetes és elsődleges célkitűzések alapján az intézményi felépítés, valamint a biztonság, a rendőrség és az igazságszolgáltatás garantálásának a területén.

3.3 A társadalmak közötti együttműködés, valamint a szereplők és a nemzetközi hálózatok közötti széles körű cserék fontossága. A többszereplős megközelítés arra ösztönzi mind az Észak, mind pedig a Dél fejlesztési partnereit, hogy túllépjenek a kormányok közötti vállalások hagyományos diplomáciai keretén. A civil társadalmak szélesebb körű bevonásának az alapját **a szerződéses megállapodások vagy a partnerségek adják, amelyekben a különböző szereplők szerződésben rögzítik a célkitűzéseket és az eszközöket.** Ehhez szükséges a városok, a helyi önkormányzatok (zöld városok hálózatai, az átalakulóban lévő városok mozgása), a civil társadalmi szervezetek (nem kormányzati diplomáciai tevékenységek, mint például a Riói csúcstalálkozó), a vállalkozások bármilyen formája (az üzleti világ, mint például a felelős vagy szociális vállalkozások hálózatai), a nemzetközi **szakszervezeti szövetségek** (a méltányos munkára vonatkozó célkitűzés kulcsszereplői) vagy az egyetemek és **kutatóközpontok** kezdeményezéseinek a nagyobb mértékű figyelembe vétele, a célkitűzések kidolgozásától kezdve, azok végrehajtásán keresztül a nyomon követésükig. Az EGSZB javasolja, hogy a jövőbeli menetretnben ismerjék el **a köz-, magán- és egyesületi partnerek közötti szerződéses megállapodásokat,** és ne hagyják figyelmen kívül a polgároktól kiinduló nemzetközi szolidaritási kezdeményezések sokaságát. **E sokféle szereplőnek az egyenrangú bevonása** elengedhetetlen feltétele egy hatékonyabb és inkluzívabb kormányzásnak, amely figyelembe veszi a legszegényebbek hangját.

3.4 Számos megfigyelőhöz hasonlóan, az EGSZB is azt javasolja, hogy **jelentős javításokat hajtsanak végre a jó kormányzás és a demokratikus intézmények terén,** hogy ezáltal megerősítsék a partnerországok szerepvállalását saját nemzeti fejlesztési stratégiáikban. A millenniumi fejlesztési célok lehetővé tették **a fejlődő országok egyes civil társadalmi** számára, hogy megerősítsék tevékenységi helyzetüket, vagy hogy a befektetéshez és a közkiadásokhoz kapcsolódó választásokhoz kapcsolódóan kérdéseket intézzenek kormányuk felé. A jövőbeli fokozottan inkluzív menetretnben meg kell erősíteni részvételüket a szegénység csökkentését célzó stratégiai dokumentumok kidolgozása során is. Emellett innovatív megoldásokra tehetnek javaslatot olyan kérdésekben, mint a tisztességes munka vagy a szociális védelem, valamint **szakmai és tervezésmódszertan** sajátíthatnak el, amelyek hozzájárulnak az államok jobb kormányzásához. Az EGSZB azt javasolja, hogy a kereskedelemösztönző támogatás egy részét **a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek** kereskedelmi **kapacitásainak** a megerősítésére irányítsák, hogy hozzájáruljanak a kereskedelem és az élelmiszerbiztonság kérdéseinek az egyes nemzeti fejlesztési stratégiákba való felvételéhez.

4. Széles körű új konszenzus kialakítása a fenntartható fejlődés irányába történő váltás érdekében

4.1 Globális kormányzás és közös környezeti, társadalmi és gazdasági javak. Az olyan javak vagy szolgáltatások, mint a levegő, a víz, az óceánok, az ökoszisztémák, a tisztességes munka, a szociális védelem, az élelmiszerbiztonság vagy a kereskedelmi szabályok: mind globális célkitűzések, és ezért a közlemény „*az élet alapjait képező erőforrásaiként*” tekint rájuk, és ismerteti azokat a mellékletben. Ezeket a globális közjavakat⁽¹⁶⁾ globális közpolitikák segítségével integrálni kell a 2015 utáni időszakra vonatkozó menetretnbe a fenntartható fejlődés három pilléréhez. Összehangolt globális keretben kell foglalkozni velük, de mindenekelőtt megállapodáson alapuló nemzetközi vállalásokkal, finanszírozásokkal és nemzeti cselekvésekkel – amelyek aztán számos kollektív és egyéni helyi kezdeményezésekre osztódnak – kell támogatni azokat.

4.2 A 2050 körüli irányváltáshoz igazított globális finanszírozások sokfélesége. Az ENSZ becslése alapján évi 800 milliárd eurónyi összegre, vagyis a világ GDP-jének az 1,5 %-ára lenne szükség a szegénység és a környezeti kihívások fenntartható kezeléséhez. **A hivatalos fejlesztési segély** ezeknek a nemzetközi finanszírozási igényeknek csupán **10-15 %-át tudná fedezni.** Ezért elengedhetetlennek bizonyul más belföldi és nemzetközi források felhasználása. A finanszírozási forrásokról szóló jövőbeli közlemény keretében komolyan foglalkozni kellene a **nemzetközi adóbevételek** kérdésével, amelyek lehetővé teszik a szükséges források átlátható és előrelátható mozgósítását a szegénység felszámolása, a környezet védelme és a globális közjavak kezelése érdekében. Az innovatív finanszírozásokat és a pénzügyi tranzakciókra kivetett adókat – amelyek egy ilyen politikának a kezdetét jelölik – elsősorban ezeknek a globális kihívásoknak a kezelésére kellene fordítani. Ezen túlmenően a belföldi adóbevételek mozgósítása és a **migránsok pénztalálásainak** hatékony tevékenységekre való fordítása továbbra is elengedhetetlen feltétele a helyileg meghatározott célkitűzések irányába való haladásnak.

4.3 Több munkahelyet a zöld és inkluzív gazdaságban. A jelenlegi gazdasági visszaesés komolyan veszélyezteti a millenniumi fejlesztési célokat 2015-ben, a munkahelyekre és a vállalkozásokra gyakorolt messzemenő hatása miatt. A válság ugyanakkor lehetőséget adhat arra is, hogy több lépést tegyenek a zöld gazdaság irányába, amely képes arra, hogy a fenntartható fejlődés felé mutató irányváltást váltson ki. E tekintetben az **ILO Globális Foglalkoztatási Paktuma** egy olyan új eszköz, amelynek feladata a foglalkoztatási potenciállal rendelkező irányváltás felgyorsítása azáltal, hogy ösztönzi a munka és a képességek iránti keresletet, általánosan bevezet egy szociális védelmi minimumot és a méltányos munkára vonatkozó nemzeti terv révén integrálja az informális ágazatot.

4.4 A világ mezőgazdaságának témáját különösen elhanyagolták a nemzetközi pénzügyi intézmények a millenniumi célok kidolgozása során. Rendkívül sürgősen újra ki kell egyenlíteni azokat a munkahelyteremtő befektetéseket, amelyek a családi és az ökológiai agrárgazdálkodást célozzák.

⁽¹⁶⁾ A közlemény melléklete tartalmazza a legfőbb globális közjavak tipológiáját.

4.5 **A vállalkozások szerepe az éves fenntarthatósági jelentés felé történő átmenetben.** A magánszektor az ENSZ-en belül a 2000-ben létrehozott Globális Megállapodás nevű kezdeményezés képviseli. Célja, hogy **a vállalkozásokat szociális felelősséggel ruházza fel, és hogy a millenniumi fejlesztési célokat szolgálja.** Jelenleg 8 700 részt vevő vállalkozást tömörít 130 országból, amelyek a munkajoghoz, az emberi jogokhoz, a környezethez és a korrupció elleni küzdelemhez kapcsolódó vállalásokat tettek. Az olyan önkéntes vállalkozások, mint például a fenntartható fejlődésnek a vállalkozások szintjére való lefordítása, fontos szerepet játszanak az alvállalkozói láncokban. Az EGSZB a fenntartható fejlesztési célok végrehajtásához innovatív megoldásnak tartja az olyan kezdeményezéseket, amelyek a környezettudatos tervezésre és termelésre, az ökológiai józanságra vagy a méltányos kereskedelemre és a természeti forrásokkal való takarékosagra vonatkoznak⁽¹⁷⁾. Az EGSZB tehát a Rio+20 nyilatkozatban foglalt ajánlás végrehajtását javasolja, amely annak általánosítását irányozza elő, hogy a vállalkozások évente a pénzügyi jelentéssel együtt egy vállalati fenntarthatósági jelentést (Corporate Sustainability Report) is készítsenek.

5. Fenntartható gazdasági fejlődés: a magánpartnerek felelősséggel való felruházása és szerepük megerősítése

5.1 Annak ellenére, hogy a válság kezdetén megkísérelték a protekcionista tendenciák újbóli bevezetését, a nemzetközi rendszer általánosan elkerülte a korlátozó kereskedelmi gyakorlatokat. A **fejlődéshez kapcsolódó többoldalú tárgyalások** zsákutcába jutása ugyanakkor mély aggodalmat kelt az LCD-országok érdekei közötti különbségek tekintetében. A **feltörekvő országok** a kereskedelem bővülésének fő nyertesei, noha ezáltal belső egyenlőtlenségeik tovább fokozódnak, kivéve néhány olyan országot, mint például Brazília (az újraelosztási politikáknak és a szegénység elleni küzdelemnek köszönhetően).

Kelt Brüsszelben, 2013. május 23-án.

5.2 Ezzel szemben a kereskedelmi nyitás számos fejlődő országban, ahol elegendő mezőgazdasági termék és nyersanyag áll rendelkezésre – a diverzifikáció, a feldolgozás és az **infrastruktúrák** hiánya miatt – nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az AKCS-országokkal való gazdasági partnerségi megállapodások holtpontra jutottak. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy míg az EU által a legkevésbé fejlett országoknak (LDC-országok) biztosított **preferenciális piacrajtás**⁽¹⁸⁾ nagyon szerény hasznot hajt, addig a többoldalú együttműködési módként alkalmazott **kereskedelem-ösztönző támogatás** egyre nagyobb jelentőséget nyer. Az EGSZB javasolja, hogy bátorítsák a **kereskedelem megkönnyítését**, amelyről a WTO-n belül már megállapodásokat kötöttek, **valamint** ösztönözzék a feltörekvő országokat arra, hogy általánosan, jogok és kvóták nélkül megnyissák kereskedelmüket az LCD-országok előtt.

5.3 Az EGSZB javasolja, hogy az EU tegye kereskedelmi gyakorlata szerves részévé **az élelemhez való jog** elvét⁽¹⁹⁾, valamint kezdeményezzen megfelelő egyeztetési eljárást a WTO-n belül és más jelentős kereskedelmi partnereivel, hogy ezek az elvek szerkezetileg integrálva legyenek a többoldalú és a kétoldalú tárgyalásokba. Az EGSZB ezen túlmenően, bármely dohai megállapodástól függetlenül, a környezetbarát áruk és szolgáltatások liberalizációját javasolja, valamint a „zöld” technológiák átadását kétoldalú kereskedelmi megállapodások keretében⁽²⁰⁾.

5.4 A gazdasági szereplők mellett az infrastruktúráknak is határozottan a fenntartható fejlődésre kell összpontosítaniuk. Ehhez kapcsolódóan **az infrastruktúrák**⁽²¹⁾ és a **cserét szolgáló hálózatok kiépítése** segíthet a külföldi befektetők vonzásában, támogathatja a kvv-k fejlődését, ösztönözheti a nyersanyag-feldolgozóipart, valamint fejlesztheti az elektronikus kereskedelmet.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Henri MALOSSE

⁽¹⁷⁾ Concord tanulmány: A magánszektor hozzájárulása a fejlődéshez, 2012. december.

⁽¹⁸⁾ Az EGSZB véleménye: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az általános tarifális preferenciák rendszerének alkalmazásáról”, előadó: Jonathan PEEL, HL C 43., 2012.2.15., 82–88 o.

⁽¹⁹⁾ Az EGSZB véleménye: „Kereskedelem és élelmiszezbiztonság”, HL C 255., 2010.9.22., 1–9. o.

⁽²⁰⁾ Az EGSZB véleménye: „Nemzetközi kereskedelem és éghajlatváltozás”, HL C 21., 2011.1.21., 15–20. o.

⁽²¹⁾ EGSZB-vélemény: „EU–Afrika-stratégia”, HL C 77., 2009.3.31., 148–156. o.